

Mindössze nagyon kell egymásra figyelünk...

Ittész Tamás interjúja Herbert Christ német jazztrombitással

Herbertet évek óta ismerem, többször játszottunk együtt itthon és Németországban, s tavaly az általa összeválogatott All Stars zenekarban volt alkalmam zongoristaként közreműködni a bánki fesztiválon. A fellépés és az azt követő jam session életem legszebb élményei közé tartozik. A koncert után Herbert kapta a fesztiválszervezőktől a Louis Armstrong-díjat, s az ideai fesztiválon is játszani fog. A New Orleans-i stílus egyik legkiválóbb mai ismerője, s mivel Bánkon a New Orleans-ban született Louis Armstrongról elnevezett jazzfesztivál zajlik, egyértelmű volt, hogy Herbertet kell megkérdezni néhány kulisszatitokról, ami a nagyközönséget is érdekelheti.

■ Tavaly lehetőséged nyílt saját All Stars zenekarod összeválogatására a bánki fesztiválon, s a koncert után mindenki azt mondta, hogy csodálatos csapat volt. Joe Muranyi sem tudta megállni, hogy csak hallgassa a zenét, többször felkérkedkedett a színpadra, s beszállt játszani. Mit jelent számodra a Louis Armstrong egykori klarinétosával való együttjáték?

■ Először is óriási megtiszteltetés ilyen nagyszerű zenéssel és nagyszerű emberrel játszani, bár hozzá kell tennem, a magyar emberekről csak jó tapasztalataim vannak. Másodsorban: egy olyan nemzetközi sztár mellett, aki nem csupán tökéletesen ért ahhoz, amit csinál, de emellett szerény is, rögtön otthon érzi magát az ember. Azonnal ráérezünk, hogy közös zenei nyelvet beszélünk, s ezt mindketten nagyon élveztük. A késő éjjeli jam session a Tó Hotel éttermében pedig az egésznek a csúcspontja volt számomra. Kiválóan bebizonyosodott, hogy egy kontrollált, nem parttalanra váló örömszene micsoda élmény lehet zenészeknek, közönségnek egyaránt.

■ Mit gondolsz Joe játékaról? Van-e benne valami, ami különlegessé teszi a klarinétozását a számodra?

■ Nagyon meglepődtem, mennyi ritkán játszott számot ismer és lenyűgözött előadásmódjának a tökéletessége. Melegszívű zenész, aki mindenkit maga mellett, a színpadon és a közönség soraiban szeretne tudni, hogy megoszthassa velük boldogságát.

■ Ha jól tudom, Joe-val tavaly találkoztál először személyesen. Annyira tetszett neki a játékid, hogy felkért, hogy Te legyél idén a trombitása. Mit várhat a közönség? Egy Armstrong-utánérzést, az Armstrong-zenekar légkörének újratemtését vagy valami mást?

■ Nagyon boldog és büszke voltam, amikor meghívott. Tavaly a fesztivál nevéhez illő számokon keresztül, természetesen soha nem másolva a jazz valódi királyát, megpróbáltam megmutatni valamit abból az inspirációból, érzésből, amit Louis Armstrong adott a világnak. Idén megint nemzetközi sztárzenészek gyűlnek

összezenei házigazdánk, Joe Muranyi körül, akivel egy kicsit biztosan meg tudjuk mutatni, hogyan lehet kellemes és dallamos számokat játszani úgy, hogy a színes hangszerezések többnyire a helyszínen születnek majd. Mindössze nagyon kell egymásra figyelni. És biztosan dinamikus show lesz, amiben a zenekar kiváló szólistái mind fontos szerephez jutnak.

Van miből válogatni: Armstrong munkásságának különböző területei végigkísérik a „hot jazz” aranykorát a menetzenekari indulóktól kezdve a bluesokon, spirituálékon, „hot”-számokon keresztül egy letűnt kor popszámaiig és saját legnagyobb slágereiig. Mindezek alapján érzékelhetővé válik ennek a kiemelkedő alkotónak a zsenije, aki a huszadik század popszakmájában a legmagasabb szinten ténykedett.

■ A bánki fesztivál vezetősége tavaly Neked adományozta a Louis Armstrong-díjat. Sokak szerint a versenyek és a díjak idegenek a zene világától: te mit gondolsz az ilyesféle díjakról? Szükség van-e arra, hogy az elismerés ilyen módon is kifejeződjön?

■ Nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hogy ezt a megtisztelő díjat megkaptam tavaly. Számomra ez különlegesen nagyszerű elismerés. Fontos és nem mindennapi tiszteletet jelent azoknak a művészeknek a munkája iránt, akik a mi szeretett „hot jazz” stílusunkat életben tartják.

■ Egyike vagy azon kevés európai trombitásoknak, akik igazán ismerik a New Orleans-i stílust. Bár sokan mondják, hogy New Orleans-i zenét játszanak, valójában nem sok közülük van az eredeti stílushoz.

■ Igazad van, sajnos a „New Orleans jazz” kifejezést nagyon sokszor használják olyan zenékkel kapcsolatban, amiknek semmi közük a jazz szülőhelyéhez. De ma már nincs is egyszerű dolga a zenészeknek, ha a valódi New Orleans-i muzsikát akarják megtalálni.

A jazz olyan gyorsan fejlődött néhány év alatt, ahogy egy sportautó gyorsít álló helyzetből százra. A jazz gyökerétől, a korai húszas évektől csupán huszonöt év alatt jutottunk el a swing

és a bebopig. A stílusok New Orleans-ban is változtak. A fiatal zenészek első élményeiket az utcai menetzenekarokban szerzik, de a stílusok változása miatt ma már úgy játszanak mint Clifford Brown vagy Miles Davis. De miért is ne? New Orleans mindig nyitott volt a különböző zenei megközelítésekre. A régi időkben zongoraprofesszorok játszottak ragtime-okat, vonós és pengetős hangszerekből álló zenekarok muzsikáltak a vöröslámpás negyedben, vagy éppen szabadtéren, később a tánctermekekben, a Bourbon Street éjjeli szórakozóhelyein, a turistalátványosságnak számító helyeken mint a Preservation Hall, s nagy fesztiválokon, a French Quarter Festival, a New Orleans Jazz and Heritage Festival rendezvényein, vagy éppen a House of Blues rock-koncertjein: a jazz szülővárosában mindig volt zene mindenki számára. Manapság Wynton Marsalis, a klasszikus és a jazz zenében egyaránt kiváló trombitavirtuóz Jazz Classic sorozatában új hangszerezésekkel, új szólókkal próbálja életben tartani a hagyományokat.

■ Mégis hogyan jellemeznéd a New Orleans-i stílust, mik az alapelemei, mik a jellemzői egy trombitás szemszögéből?

■ A New Orleans-i jazzhez való viszonyulásomat meghatározza, hogy igazi „dallam-ember” vagyok, aki elsősorban énekelni szeretne a hangszerén keresztül. Ehhez a múlt nagy jazzmuzikusaitól és a színpadon lévő társaimtól egyaránt kapok inspirációt. Szerencsés vagyok, hogy játszhattam és turnézhattam olyan jazzlegendákkal, akik még az Armstrong előtti folklorisztikus zenélést követték, amikor a szám eredeti dallamával nagyon szoros kapcsolatban van a játszott anyag. De mélyen kifejező, intenzív módon és rengeteg dinamikával, ritmikusan. Ezek a zenészek nem játszanak túl sok hangot, nem mindig fortissimo fújnak, nem villognak állandóan magas hangokkal vagy trükkös megoldásokkal. Csak hallgatják egymást, ragaszkodnak a közös, polifonikus együttjáték ideájához és így jutnak el a zenei csúcspontig. A kérdés, és a siker titka valójában az, hogy ezt az alázatos együttjátékot hogyan

tudjuk a színpadra varázsolni, a közönséget is bevonva ebbe a közösségi érzésbe.

Fiatal trombitásoknak én is csak azt tudnám tanácsolni, amit a kiváló kornettes, Bobby Hackett mondott: „Játszd a dallamot úgy, hogy Te magad szólj belőle!”

■ Banktisztviselőként dolgoztál, mielőtt nyugdíjba mentél volna, tehát csak az öröm kedvéért zenéltél, bár ma is élvezed a színpadi jelenléteket, ez nyilvánvaló. Hogy volt egyáltalán időd olyan sokat játszani és utazni?

■ Nem volt könnyű napközben bankban dolgozni, este és éjszaka játszani és utazni néha hajnalig. De mégis szerencsésnek mondhatom magam, tele volt az életem nagyszerű pillanatokkal, amikor mély benyomások és olyan élmények értek, amik kárpótoltak az alváshiányért.

■ A zene pozitívan hatott a napi munkádra?

■ Viccesen azt is mondhatnám, segített abban, hogy a mások pénzével kapcsolatos sötét gondolatok ne kerítsenek hatalmukba. Röviden: inkább Bánk, mint a bank!

■ Hányszor jártál New Orleans-ban és kikkel játszottál?

■ Először a hetvenes évek elején voltam a városban, de addigra már rengeteg, korábban Európában turnézó New Orleans-i zenészbárárom volt. A hatvanas években játszottam az akkoriban Párizsban és Svájcban élő legendás klarinétossal, Albert Nicholas-szal. New Orleans-ban 5 hétig a kreol bőgős, Chester Zardis házában laktam. Chester 1942-ben a Bunk Johnson Jazz Band tagja volt. Együtt örömmzenéltem rengeteg New Orleans-i nagysággal, olyanokkal, mint a bendzsós Emmanuel Sayles, a klarinétos Paul Barnes (aki korábban Jelly Roll Mortonnal játszott, a King Oliver zenekar és Oscar Celestin Tuxedo Jazz Bandjének tagja volt), a zongorista Alton Purnell-lel, játszottam a Preservation Hall Jazz Bandben (ahol George Lewis klarinétozott, Louis Nelson harsonázott, DeDe Pierce kornettezett és a felesége, Billie zongorázott és Cie Frazier dobolt), és sok más zenésszel is együtt muzsikáltam. Rengeteget játszottam és beszélgettem Preston

Jacksonnal, aki az első Louis Armstrong Big Band tagja volt 1930-tól. Vicces volt, mikor a kiváló angol klarinétos, John Defferary bemutatott a híres New Orleans-i trombitásnak, Alvin Alcornnak, aki így reagált: „Ó, milyen érdekes, egy német trombitás Frankfurtból... Hm, itt vakációzik, érdekes... És mondd, mikor mész haza?” New Orleans-ban egyszerű, de őszinte, nyílt szívű emberek laknak.

■ Hol tanultad még a stílust?

■ Mindenütt és mindig, ahol és amikor autentikus zenészeket lehetett hallgatni. És persze jemeltem és tanultam, amikor csak alkalom nyílt rá. A harmóniafűzéseket, akkordmeneteket a frankfurti ultramodern jazzistákkal együtt tanultam, Albert Mangelsdorff is iskolatársam volt.

■ Sok fesztiválon jártál már. Mit gondolsz a magyar fesztiválokról?

■ A tavalyi bánki fesztiválról már esett szó, de nagyon élveztem a kecskeméti Bohém Fesztivált, ahol eddig kétszer jártam. Nagyon magas a színvonal, tökéletes a szervezés, a közönség pedig mindig érdeklődő és lelkes.

■ A legtöbb fesztivál finanszírozási problémákkal küszködik (a válságtól függetlenül is) és létezésük csak néhány fanatikus jazzőrülttől függ, akik hajlandóak a pénzüket és az idejüket a szervezésbe ölni. Szerinted szükség van a drága, veszteséges fesztiválokra? Nem lehetne kisebb koncertekkel ugyanúgy megőrizni a közönség lelkesedését?

■ Szerintem a fesztiválok olyan sokszínűséget tudnak biztosítani, amit egy koncert sohasem nyújthat. Különösen, amikor a fesztiválra meghívott zenészek különböző formációkban játszanak, mint idén Kecskeméten. Jó lenne persze, ha a zenészeknek saját szponzorai lennének és ha a muzikusok a fesztiválok reklámozását is jobban segítenék, akár csak saját rajongótáboruk, otthoni közönségük felé.

■ Milyen jövőt jósolsz a tradicionális jazznek? Sokan öreg, halott stílusnak tartják, ami nem érdekel már elegendő fiatal.

■ Szégyenletes, hogy a média világszerte, különösen a rádió- és TV-társaságok, mennyire

nem érdeklődnek a hot jazz iránt. Ötven év múlva a világ valószínűleg megérti majd, hogy a XX. század zenei kultúrájában milyen fontos szerepet töltött be az afro-amerikai gyökerű improvizált jazzmuzika.

■ Külföldiként hogy látod a magyar tradicionális jazzélet lehetőségeit?

■ Remélhetőleg az ifjú zenészek tovább éltetik nálatok a lángot és biztos vagyok benne, hogy a sok, zeneileg művelt fiatal miatt szeretett zenénk jövője inkább a Ti környéketeken keresendő, mint a hangos elektronikus zenével jobban megfertőzött nyugati országokban. Minden elismerésem a magyar jazzegyüttesek magas színvonalon játszó zenészeiére, akiket nem hiába hívnak meg világszerte egyre több jazzfesztiválra.

■ Való igaz, például Korb Attila a Bohém Ragtime Jazz Bandből, aki tavaly a Te All Stars zenekarod harsonása volt Bánkon, nemrég a holland Breda Jazz Festival szőlístavendége volt, s itt megkapta a Kobe Jazz Street Award díjat, amit minden évben egyvalakinek ítélnek oda a többszáz zenészből, s tulajdonképpen a díj meghívást jelent egy japán fesztiválra. Attila fejlődését Te magad is közelről láttad az utóbbi években, de tapasztalt és elismert fesztiválzenészként mit tanácsolnál a jazztanulmányaik vagy karrierjük elején lévő fiataloknak, mit és hogyan tanuljanak, hogy a klasszikus jazz lényegét megértsék?

■ Ha jól saccolok, a klasszikus jazzfelvételeknek mintegy 75%-a elérhető az interneten, sőt eredeti kották és szólók is letölthetők ingyen. Elsőként azt javaslom, hogy aki tanulni akar, hallgassa meg gondosan a történeti felvételeket. A kezdők nyugodtan utánozzák a frazírozást és tanulják meg a legendás nagy előadók szólóit. Következő lépésként játszanak minél többet minél több zenésszel, hogy saját ötleteik születhessenek. Persze segít, ha van tapasztalt zenész a közelben, aki segít, de minden fiatal zenésznek végső soron a saját útját kell járnia, még ha vannak is példaképei a jazztörténeti nagyságok, vagy a jelenleg koncertező zenészek között. Húsz évvel ezelőtt turnéztam együtt a kiváló amerikai

trombitással, Wild Bill Davissonnal. Két kornettes dolgokat játszottunk, s koncert előtt néhány ismert Armstrong-fordulattal melegítettem be. Csak annyit mondott: „Nagyszerű, hogy ezeket el tudod játszani, Herbert, de színpadon sose tegyél ilyet. Soha ne légy másológép!”

■ Végül, adj egy-két ötletet, hogy kiket kellene a jövőben bánki Louis Armstrong Jazz Fesztiválra csábítani! Vagyis nevezd meg néhány kedvenc zenészedet a maiak közül!

■ Nem tudom, hogy eddig kik jártak Bánkon, de javasolnám a svéd Bent Perssont, aki a legnagyobb élő Armstrong-stílusú trombitás, a francia trombitavirtuóz Patrick Arterót, a fantasztikus holland nádfúvóst, Robert Veent és két norvég zenészt, Kristoffer Kompen fiatal harsonást és a ragtime-zongorázás királyát, Morten Gunnar Larsent. De ha legközelebb találkozunk, mondok 50 másik nevet.

Fesztivál Bánk támogatói

Swing Jazz Kultúráért Alapítvány
 Bánki Önkormányzat
 Nógrád Megyei Önkormányzat
 Tó Wellness Hotel és Étterem
 Uni-Invest Építőipari Kft.
 Varga József
 Gothád
 AFT
 Meffert Hungaria
 Étyek Vendégfogadó
 Roxer
 Bohém Ragtime Band
 KEMABO
 Regina Autókölcshöz
 Optima Forma Kft.
 Budapest Bortársaság
 Gyermelyi Tészta
 PentaClean Kft.
 Gösser
 MATUSZ-VAD
 Penomit Zrt.
 Sió Eckes Kft.
 Theodora

Médiapartnerek:
 Magyar Televízió
 Gazdasági Rádió
 Gramofon – klasszikus és jazz
 Radio Focus
 Fidelio
 Info Rádió

Fidelio Est Különszám – VI. Louis Armstrong Jazz Fesztivál
 Felelős szerkesztő: Karacsné Zagyva Julianna
 Szöveg: Ittész Tamás
 Grafikai munka, terv: di_vizio media Kft.
 Felelős kiadó: Fidelio Sűgő Kft. – Zsoldos Dávid
 Lapmenedzser: Balázs Jenő

Kereskedelmi és marketingigazgató: Schindler Endre
 Terjesztés: Cseszkó Ferenc, Lak Sándor
 Nyomdai munkák: Comorn Kft.
 Szerkesztőség: 1055 Budapest, Szent István krt. 23.,
 Tel.: (1)476-0320; Fax: (1) 476-0321;
 E-mail: fidelio@fidelio.hu
 HU ISSN – 1789-6282

BOHÉM Ragtime & Jazz Fesztivál 2010 március 26-28.

www.bohemragtime.com

Kecskemét
 Erdei Ferenc Kulturális
 és Konferencia Központ
 Deák Ferenc tér 1.
 Tel.: 06 76 503-880

„A kvartettek éve”

Örömei hétvége Kecskeméten – a tradicionális jazz világsztárjaival!

Nicolas MONTIER (F) – tenorszaxofon
 Thilo WAGNER (D) – zongora
 Jennifer LEITHAM (USA) – bőgő
 Vince BARTELS (USA) – dob
 WASHBOARD WIZARDZ (USA)
 BOHÉM RAGTIME JAZZ BAND (H)
 PAPA JAZZ (H)
 PENGE BENGÉ JAZZ BAND (H)
 és további zenészek és zenekarok

Jegyek, bérletek, családi bérletek 2009. április 10-től a Kecskeméti Jazz Alapítványnál a ticket@bohemragtime.com e-mailen és a 20/960-7169-es telefonszámon rendelhetők, illetve 2010. október 10-től kaphatók a helyszínen (tel.: 76/503-880).

Szállodánk Budapesttől 60 km-re, a Börzsöny és a Cserhát találkozásánál, a festői Bánki-tó partján fekszik. A hotel azok kényelmét szolgálja, akik Budapest közelében keresnek csendes, természetes környezetet kikapcsolódásra. A Bánki tó partján álló, légkondicionált hotel 36 szobájával, 3 rendezvénytermével, széles körű gasztronómiai és wellness szolgáltatásaival a pihenés oázisaként várja a vendégeit.

Tó Wellness Hotel

2653 Bánk, Petőfi út 73.

Tel.:/ Fax: **+36 35 342-309,**
+36 30 515-4440

www.to-hotel.hu